

*K šesťdesiatinám
prof. Ing. Antona Rašku*

Prof. Ing. Anton Raško, CSc., jeden z budovateľov potravinárskeho priemyslu a výskumu, nositeľ viacerých vyznamenaní, narodil sa 12. mája 1918 v Trenčíne. V rokoch 1948—1953 bol

na bývalom Povereníctve výživy vedúcim plánovacieho a neskôr technického odboru.

Tam strávil pionierske obdobie rokov prvej päťročnice, keď sa uskutočnilo znárodnenie a z prevažne živnostenskej výroby sa formoval socialistický potravinársky priemysel, ktorý musel zabezpečovať výživu obyvateľstva preorientovať sa na plánovité riadenie a vytvoriť výskumnú základňu.

Ing. Anton Raško po nástupe na Povereníctvo výživy po Februári 1948, kam ho vyžiadalo Povereníctvo priemyslu a obchodu, dostal ako vedúci plánovacieho oddelenia úlohu organizovať a zabezpečiť vypracovanie prvého päťročného plánu potravinárskeho priemyslu a zabezpečiť dostatok investičných prostriedkov na výstavbu. Bolo potrebné pristúpiť k urýchlenej výstavbe mliekárni, pekární a mraziarní. Navrhol a zabezpečil výmenu hlinených pekárskeho pecí za parné, ktorými sa operatívne riešila modernizácia a zabezpečilo sa zvýšenie kapacity pekární v nedostatkových oblastiach. Vo výstavbe dôsledne uplatňoval typizáciu, čím sa skrátila výstavba nových závodov.

Súbežne bolo potrebné budovať vedeckovýskumnú základňu. Už v prvej päťročnici bol zriadený Výskumný ústav tabakový v Bábe, ktorý sa stal základom pre ekonomicky najvýznamnejšie podujatia prechodu z fajkových tabakov na cigaretové, ďalej Výskumný ústav potravinársky na Miletičovej ulici v Bratislave v priestoroch Kozmetiky, ktorý sa mal stať oporou najmä rozvíjajúceho sa konzervárenského priemyslu a ostatných potravinárskych odborov. S výstavbou mraziarne v Bratislave sa súčasne zriadili Výskumný ústav mraziarsky. Na zabezpečenie kontroly akosti výrobkov potravinárskeho priemyslu bol zriadený Kontrolný a skúšobný ústav.

Tým sa v prvej päťročnici začalo s budovaním základne pre výskum. V duchu tejto koncepcie sa potom zriaďovali pri podnikoch vývojové pracoviská vinárske, sladovnícke, octárenské, bryndziarske, hydínarske, mlynárske atď., ktoré mali za úlohu poznatky výskumu zavádzať do praxe a riešiť problémy výroby. Štipendiami sa mu podarilo získať a zapojiť do riešenia naliehavých problémov študentov vysokých škôl, najmä SVŠT v Bratislave.

V tomto období publikoval v odborných časopisoch príspevky zamerané na výskum, výstavbu, nové technológie, zvyšovanie efektívnosti výroby a tech-

nický rozvoj potravinárskeho priemyslu; „Výživa ľudu a potravinársky priemysel“ (1949), „Zlepšovacie návrhy v priemysle výživy“ (1950), „Výstavba priemyslu v sektore výživy“, „Konzervovanie potravín mrazením“ (1951), „Výstavba potravinárskeho priemyslu na Slovensku“, „Šetrite energiu“, „Znižovanie nákladov“.

Počas jeho pôsobenia na Vysokej škole ekonomickej spolupracoval s Výskumným ústavom potravinárskym, kde riešil výskumné úlohy z oblasti potravinárskej klimatotechnológie. Kolektívu, s ktorým spolupracoval, udelili vaiceré patenty. Je spoluautorom vyše 14 vynálezov z odboru spracovania odpadov potravinárskeho priemyslu.

Na zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov potravinárskeho priemyslu vypracoval osnovu postgraduálneho štúdia Ekonomika potravinárskeho priemyslu, ktorého prví absolventi končia v letnom semestri 1978.

Je spluzakladateľom Spoločnosti pre racionálnu výživu na Slovensku a odborného časopisu Výživa a zdravie, ktorého úlohou bolo propagovať správnu výživu a stravovanie.

Tridsať rokov socialistického potravinárskeho priemyslu je čas, keď možno bilancovať i hodnotiť prvú päťročnicu z takého odstupu, ktorý dáva objektívny pohľad na túto etapu. Môžeme byť právom hrdí na pracovníkov, ktorí postavením dobrých základov v prvej päťročnici vytvorili podmienky na výstavbu mohutného a moderného potravinárskeho priemyslu u nás. Medzi týchto obetavých a nadšených pracovníkov patrí nesporne náš jubilant.

Pracovníci Výskumného ústavu potravinárskeho mu pri tejto príležitosti želajú do ďalších rokov veľa síl, zdravia a nových úspechov v jeho všestrannej a plodnej činnosti.

Ing. Z. Paulovičová